

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2023. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.4.43>

УДК 336.7

*М. В. Балицька,
к. е. н., асистент кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7129-4232>*

*Т. В. Пукас,
студентка 2-го курсу магістратури,
освітня програма «Фінансові інститути та ризик-менеджмент»,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-5700-5185>*

ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

*М. Balytska,
PhD in Economics, Assistant of the Department of Insurance, Banking and Risk-
Management, Taras Shevchenko National University of Kyiv*

*T. Pukas,
2d year Master's student, Educational program «Financial institutions and risk
management», Taras Shevchenko National University of Kyiv*

FUNCTIONING OF THE STATE BANKING SECTOR UNDER MARTIAL LAW CONDITIONS IN UKRAINE

Умови воєнного стану в Україні здійснюють серйозний вплив на функціонування державного банківського сектору. Зазвичай, воєнний стан призводить до зниження економічного зростання, збільшення ризику банкрутства для бізнесу та погіршення фінансової стійкості банків через зменшення ліквідності, збільшення кредитних ризиків та погіршення платоспроможності клієнтів банків. У такій ситуації, держава може вживати заходів для забезпечення фінансової стабільності банків та підтримки їх діяльності, що і здійснив Національний банк України.

За таких умов, державний банківський сектор має відігравати ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності країни та збереженні довіри до банківської системи. Тому проблематика розвитку та діяльності державних банків на світовому рівні набуває особливої актуальності.

У статті розглянута роль державних банків на ринку банківських послуг під час розгортання повномасштабної війни на території України. Виявлені особливості діяльності державних банків у порівнянні з іншими банківськими групами, а саме банками з іноземним капіталом та банками з приватним капіталом. Також визначені основні тенденції державного банківського сектору. Охарактеризована важливість функціонування державних банків для забезпечення стабільності банківського сектору .

Виявлено, що державні банки мають значну частку на ринку банківських послуг, що може додатково сприяє стабільності та надійності ринку у таких умовах. Однак, також створює ризики для розвитку ринку. В таких умовах необхідним є вживання заходів для забезпечення прозорості та конкурентоспроможності у діяльності банківського сектору.

Today, banking institutions play an essential role in the economy because they accumulate temporary free funds and direct them to the critical sectors of the economy. Therefore, the more reliably the banking system functions, the better the state of the country's economy.

In the Ukrainian banking market, state-owned banking institutions occupy an essential place. Therefore the financial stability of these banks is crucial, especially in periods of economic instability, because the corresponding state of state-owned banks reflects the country's economic development in general.

The volatility of the world economic system has a negative impact on the state of the banking sector, which can provoke a crisis. The martial law conditions in

Ukraine can seriously affect the functioning of the state banking sector. Usually, martial law leads to a decrease in economic growth, an increase in the risk of bankruptcy for businesses, and a deterioration in the financial stability of banks. This may occur due to a decrease in liquidity, an increase in credit risks, and a worsening of the solvency of bank customers. In such a situation, the state can ensure the financial stability of banks and support their activities, which the National Bank of Ukraine did.

Under such conditions, the state banking sector should play a key role in ensuring the country's financial stability and maintaining confidence in the banking system. Therefore, the issue of the development and operation of state-owned banks at the global level is becoming particularly relevant.

The article examines the role of state banks in the market of banking services during the unfolding of a full-scale war on the territory of Ukraine. The importance of the functioning of state banks for ensuring the banking sector's stability is characterized. The peculiarities of state banks' activity compared with other banking groups, namely banks with foreign capital and banks with private capital, are revealed. The main trends of the state banking sector are also determined.

It was found that state banks have a significant share in the market of banking services, which may contribute to the stability and reliability of the market in such conditions. However, it also creates risks for market development. In such conditions, it is necessary to take measures to ensure transparency and competitiveness in the banking sector.

Ключові слова: державний банк, банк із державною участю, банківська система, банківська діяльність, воєнний стан.

Keywords: state bank, bank with state participation, banking system, banking activity, marital law conditions.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ринок банківських послуг є невід'ємною та найвагомішою частиною сучасної світової економіки, а саме фінансової системи. Банки є провідними суб'єктами ринку фінансових послуг, здійснюють роль фінансових посередників, що акумулюють тимчасово вільні кошти і направляють їх у найбільш значущі галузі економіки.

Непостійність світової економіки негативно відображається на стані банківської сфери, внаслідок чого може настати криза. В умовах економічної нестабільності діяльність державних банків надзвичайно важлива. Адже державні банківські установи є основою стабільності ринку банківських послуг, особливо в умовах сучасних викликів. Тому проблематика функціонування державних банків набуває особливої актуальності.

В останні роки ринок банківських послуг України потрапив під ряд таких негативних чинників: пандемія Covid-19, політична нестабільність, дестабілізація фінансового ринку та розгортання повномасштабного збройного конфлікту на території України. Тому, ефективність діяльності державного банківського сектору є надзвичайно вагомим умовою задля стабільності функціонування економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню банківської системи, зокрема державних банків, присвячено роботи багатьох вчених. Серед сучасних вчених теоретичні засади функціонування банківської системи досліджують З.М. Васильченко, Н.С. Ситник, О.В. Тригуб та ін. Певні аспекти проблеми забезпечення фінансової стійкості банківської системи висвітлені у працях О.Е. Агрес, Л.Ю. Гудзинської, Ж.М. Довгань, В.О. Зінченко та ін. Слід зазначити, що незважаючи на проведені дослідження науковців, питання пов'язані з діяльністю державних банківських установ, особливо в умовах воєнного стану, залишається недостатньо висвітленим.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою цієї статті є дослідження сучасного стану та особливостей функціонування державних банків України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Повномасштабне вторгнення російської федерації та введення у зв'язку із цим воєнного стану в Україні, змусили банківський сектор швидко адаптуватись до нових умов. Національним банком України, а саме постановою Правління НБУ № 64/2022, були запроваджені наступні кроки з метою забезпечення стабільного функціонування банківської системи:

- банки забезпечують роботу відділень в безперебійному режимі в умовах відсутності загрози життю та здоров'ю населення;
- банки продовжують роботу з урахуванням обмежень;
- забезпечується доступ до сейфових скриньок в безперебійному режимі;
- безготівкові розрахунки здійснюються без обмежень;
- банкомати підкріплюються готівкою без обмежень;
- платежі Уряду України здійснюються без обмежень, згідно із законодавством про особливий період [9].

Крім цього цією ж Постановою Правління НБУ № 64/2022 були введені тимчасові обмеження діяльності банківського сектору з 24 лютого 2022 року:

- призупинення роботи валютного ринку України, крім операцій продажу іноземної валюти клієнтами;
- обмеження зняття готівки з рахунку клієнта в обсязі 100 тис. грн. на день (не враховуючи виплати заробітної плати та соціальних виплат), крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань), уряду та окремих дозволів НБУ без нарахування та зняття комісій;
- заборона видачі готівкових коштів з рахунків клієнтів в іноземній валюті, крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань), уряду та окремих дозволів НБУ;
- введення мораторію на здійснення транскордонних валютних платежів, крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань) та уряду, окремих дозволів НБУ;
- зупинене здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками резидентів держави, що здійснила збройну агресію проти України;
- банкам-емітентам електронних грошей призупинено здійснення випуску електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима, розповсюдження електронних грошей [9].

З наведеної вище інформації, очевидно, що діяльність банківської системи в умовах воєнного стану зазнала змін. Оскільки функціонування державних банків відображає загальні тенденції банківської системи в Україні та певним чином створює їх, адже має суттєвий вплив на стан фінансової системи та економіки країни загалом, то розглянемо основні показники їх діяльності (Рис. 1).

Рис. 1. Динаміка загальних та чистих активів банківського сектору України за 2018-2022 рр., млн грн.

Джерело: складено автором на основі [6].

Загальні активи та чисті активи державних банків за останні роки, у період з 2018 р. по 2022 р., зросли на 26% та 60% відповідно (загальне зростання ринку банківських послуг було 40% та 72% відповідно). Попри те, що 2022 р. був наповнений невизначеними подіями, що виникли внаслідок повномасштабної військової агресії, саме у цьому році зафіксовані найбільші темпи змін загальних активів державного банківського сектору (+23% у 2022 році порівняно із попереднім) та його чистих активів (+24% у 2022 році порівняно із попереднім). Проте слід зазначити, що загальна тенденція протягом різних кварталів 2022 року була мінливою. Так, у I кварталі 2022 р. чисті активи банківського сектору зменшилися на 2,2% внаслідок зменшення

вкладень у депозитні сертифікати НБУ та ОВДП [4]. У II кварталі спостерігалось зростання чистих активів банків, а саме на 3,3%, що відповідало довоєнному рівню [3]. У III кварталі 2022 р. була зафіксована подібна ситуація: збільшення показника на 7,5%, який перевищив довоєнний рівень. Переважно нарощувалися обсяги депозитних сертифікатів НБУ [5]. Щодо IV кварталу 2022 р., то чисті активи банківського сектору зросли на 8,6% [2]. Загальна тенденція ринку банківських послуг характерна була також і для державного сектору.

Якщо розглядати питому вагу державних банків у загальних банківських активах, то найбільша їх частка спостерігалась у 2019 р. – 60%, а найменша у 2021 р. – 50%. Щодо питомої ваги державного сектору у чистих банківських активах, то спостерігались аналогічні зміни: максимальна доля ринку у 2019 р. – 55%, мінімальна у 2021 р. – 47%. Подібні зміни можна пояснити зменшенням кількості державних банків та зростанням активів банків з приватним капіталом.

У розрізі окремих банківських послуг, частка державного банківського сектору теж є домінуючою. Так, до прикладу, найбільша частка наданих кредитів та заборгованості клієнтів припадає на банки з державною часткою та банки з іноземним капіталом, а саме у 2022 р. частка становить 44% та 34% відповідно (Рис.2).

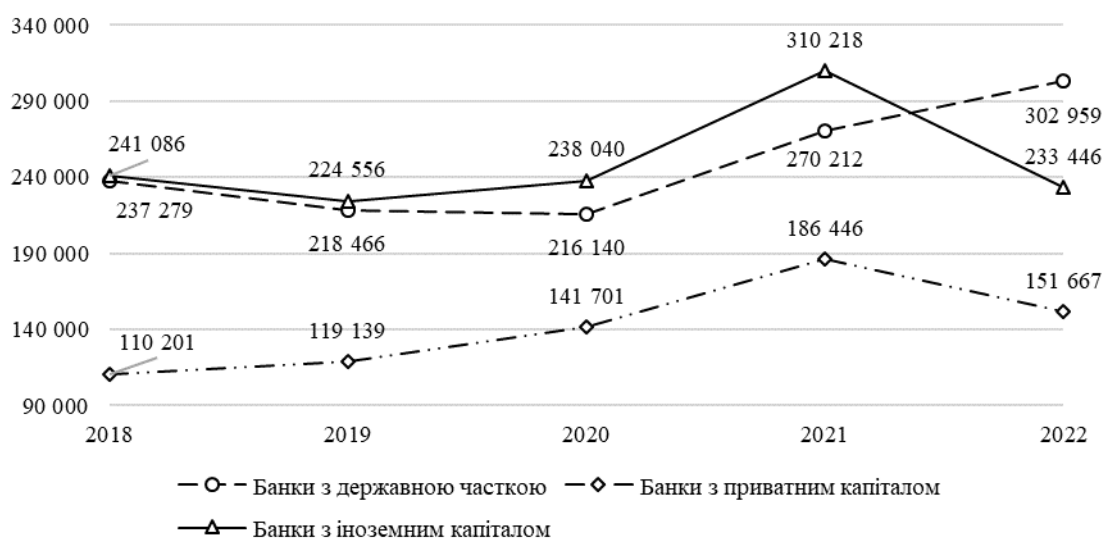

Рис. 2. Динаміка наданих кредитів банками України за 2018-2022 рр., млн грн.

Джерело: складено автором на основі [6].

Стосовно кредиторської діяльності державних банків, то спостерігається зменшення даного напрямку у 2019-2020 рр. (на 8% та 1% відповідно). У 2021 р. їх кредиторська діяльність відновила та зросла на 25%, в основному завдяки запровадженню державної програми «Доступні кредити 5-7-9%». У 2022 р. надання кредитів населенню та юридичним особам державними банками продовжувало збільшуватись (загалом на 12%) в той час як динаміка даного показника за іншими банківськими секторами була протилежною (банки з приватним капіталом та банки з іноземним капіталом показали скорочення обсягів кредитування).

Розглянемо ситуацію на ринку банківських послуг поквартально. Так у I кварталі 2022 р. динаміка кредитного портфеля банківської системи була нерівномірною, хоча загалом підсумок I кварталу був позитивним. Після впровадження воєнного стану в Україні попит на кредитні послуги з боку населення впав. Кредити надавалися лише на поточні потреби клієнтів, натомість іпотечне та автокредитування фактично не здійснювалися. Щодо кредитування юридичних осіб, то даний підтримувався кредитування підтримувався удосконаленими державними програмами. Відповідно державні банки показали найбільші квартальні темпи зростання гривневого портфеля у корпоративному сегменті – плюс понад 10% [4]. У II, III, IV кварталах 2022 р. динаміка кредитного портфеля банків зберігала тенденції, хоча з боку населення попит на кредитні послуги не відновився. Гривневий кредитний портфель продовжував зростати завдяки кредитуванню юридичних осіб державними банками (зростання становило близько 30% у II кварталі та 4,3% - у III кварталі). Варто зазначити, що державна програма підтримки «Доступні кредити 5-7-9%» залишалась головним рушієм гривневого корпоративного кредитування [3, 5, 2].

Згадуючи про кредиторську діяльність, варто приділити увагу непрацюючим кредитам. Дане питання особливо актуальне у період воєнного стану (Рис. 3). Під непрацюючим кредитом розуміють банківський кредит, який

несвоєчасно погашений через те, що позичальник не здійснив заплановані платежі протягом визначеного періоду [1].

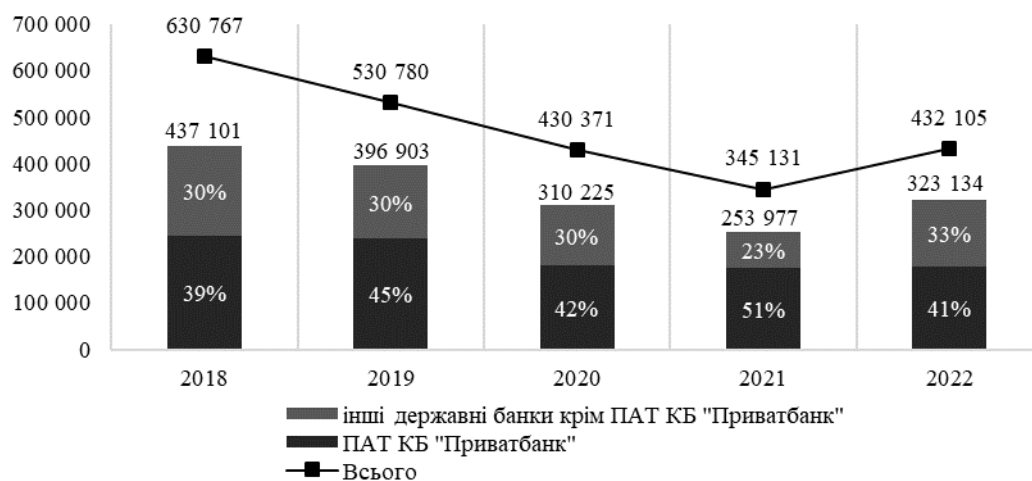

Рис. 3. Динаміка непрацюючих кредитів банківського сектору України за 2018-2022 рр., млн грн.

Джерело: складено автором на основі [6].

У період 2018-2021 рр. загальна кількість проблемних кредитів в Україні зменшувалась. Вагома частка даного показника припадає на державний банківський сектор. Так, питома вага непрацюючих кредитів державних банків у загальному обсязі непрацюючих кредитів зросла з 69% у 2018 р. до 75% у 2022 р. У свою чергу варто зазначити, що Приватбанку належить найбільша частина проблемних кредитів, максимальна питома вага яких була у 2021 р. та становила 51%.

Щодо 2022 р., то проблема непрацюючих кредитів актуалізувалась. Враховуючи, що на державний сектор у 2022 р. припадало 75% проблемних кредитів, то фактично саме вони формували загальні тенденції даного показника у поквартальному розрізі. Так, за I квартал 2022 р. динаміка непрацюючих кредитів банківського сектору України знизилася, а саме до 27,1% від загального обсягу виданих кредитів. Однак у березні 2022 р. банківські установи почали поступово фіксувати погіршення якості кредитів, спричинене повномасштабними бойовими діями [4]. Загалом у II кварталі 2022 року обсяг непрацюючих кредитів почав зростати вперше за тривалий час та

досягнув рівня 29,7% [3]. У III кварталі 2022 р. зростання продовжилось загалом до 33,6%, особливо найпомітніше в роздрібному сегменті. Банки надалі продовжували визнавати кредитні втрати внаслідок війни через ріс прострочених платежів. Червнєве підвищення облікової ставки НБУ стимулювало банки впродовж III кварталу піднімати відсоткові ставки за вкладками, тому разом із вартістю залучень йшли догори і ставки за кредитами [5]. Щодо IV кварталу 2022 р., то негативна тенденція збільшення непрацюючих кредитів збереглась – їх питома вага зросла до 38,1% [2].

Наслідки війни – руйнування активів та заставного майна, падіння доходів та погіршення платоспроможності позичальників знижують їх спроможність обслуговувати кредити, знижують якість кредитних портфелів банків та зумовлюють збільшення відрахувань у резерви [10]. Робота з непрацюючими кредитами, яка виникла під час поточної кризи, буде продовжуватись після завершення її глибокої фази. Зокрема, банки повинні будуть актуалізувати стратегії скорочення непрацюючих кредитів після припинення чи скасування воєнного стану. Особливо це стосується зменшення питомої ваги проблемних кредитів у державному банківському секторі. Так Радою з фінансової стабільності ухвалено плани зі зниження непрацюючих кредитів державних банків. Насамперед дані дії актуальні та необхідні задля збільшення інвестиційної привабливості державного банківського сектора в майбутньому [10].

Далі варто розглянути зобов'язання банківських установ. Вагома частина зобов'язань банківського сектору припадає на банки з державною часткою (Рис. 4). Найбільша частка державних банків була у 2018 р. – 56%, найменша у 2021 р. – 47%. Щодо темпів приросту зобов'язань, то за 2018-2022 рр. відбулось зростання на 61% (загальне зростання ринку було 75), незважаючи на те, що у 2021 р. прослідковувалось невелике падіння даного показника на 2%.

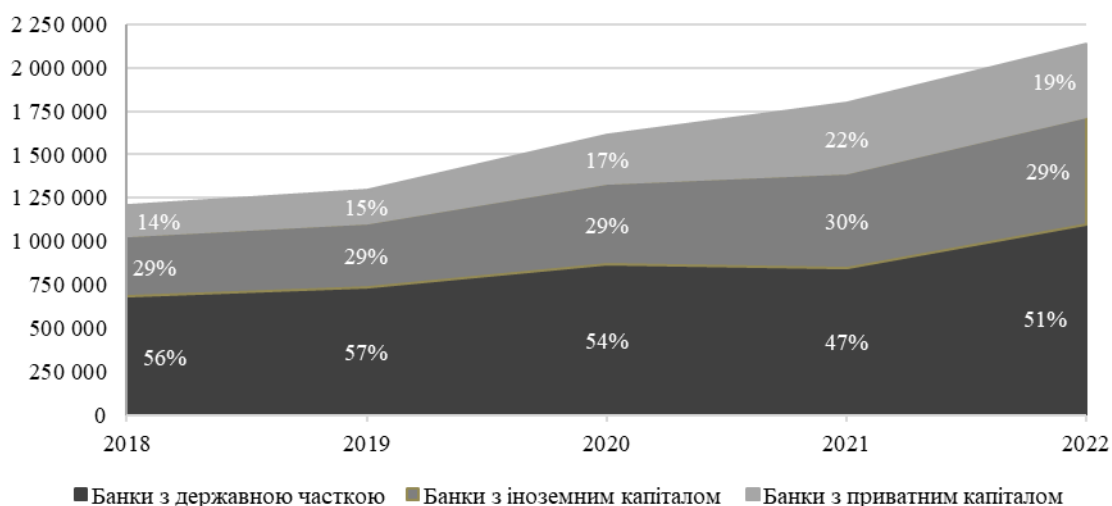

Рис. 4. Зобов'язання банківських установ України протягом 2018-2022 рр, млн грн.

Джерело: складено автором на основі [6].

Також не менш важливою складовою аналізу є огляд коштів клієнтів у банківських установах. Депозитарна діяльність державних банків за досліджуваний період зросла практично у 2 рази (рис. 5). Найбільші темпи приросту коштів клієнтів державного сектору були у 2022 р. та становили 35%.

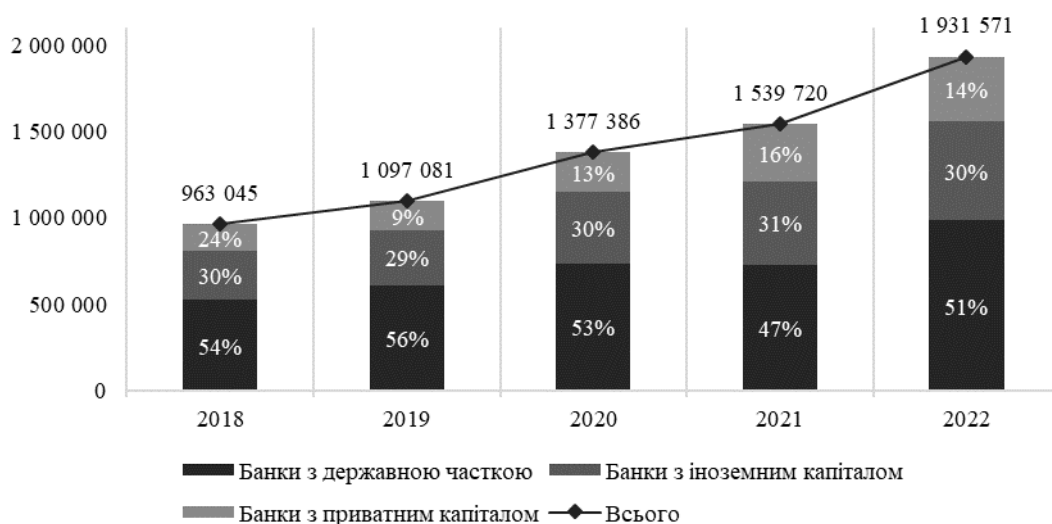

Рис. 5. Питома вага коштів клієнтів в українських банках протягом 2018-2022 рр., %

Джерело: складено автором на основі [6].

На державний банківський сектор припадала найбільша частка ринку у 2019 р. і становить 56%, а найменша у 2021 р. – 47%. У 2022 р. окрім загального зростання обсягів коштів клієнтів, спостерігається збільшення

частки державних банків, а саме на 4% порівняно з минулим роком. Тому варто звернути увагу на загальну тенденцію зміни коштів клієнтів у 2022 р. в умовах воєнного стану. Так, у I квартал 2022 р. обсяг коштів клієнтів у банках зріс переважно за рахунок гривневих коштів населення на вимогу. Обсяг коштів корпорацій під час війни зменшувався, найбільше в іноземній валюті [4]. Щодо II кварталу 2022 р. то обсяг коштів клієнтів у банківських установах продовжував зростати. Зміни були пов'язані не лише з нагромадженням гривневих коштів населення, а й здебільшого з вкладами юридичних осіб в іноземній валюті. Кошти фізичних осіб збільшились у гривні на 6,4%, за рахунок коштів на вимогу, та зменшились в іноземній валюті на 3,5%. Щодо коштів суб'єктів господарювання, то вони зросли на 4,3% у гривні та на 14,4% в іноземній валюті [3]. У III кварталі 2022 р. можна побачити наслідки червневого підвищення облікової ставки НБУ. Адже такий захід спричинив ріст депозитних ставок за вкладами, що стало поштовхом для відновленню приросту строкових коштів населення, які примітно збільшились вперше з початку війни, а саме на 2,2%. Дана тенденція зумовлена зростанням обсягів гривневих коштів фізичних осіб, а саме на 2,7%, переважно за рахунок зростання залишків на рахунках у державних банках. Обсяг валютних роздрібних депозитів майже не змінився [5].

Стосовно IV кварталу 2022 р., то кошти клієнтів продовжували зростати у банківських установах. В тому числі тривало збільшення обсягів коштів населення, швидшими темпами – в іноземній валюті (на 8,7% у доларовому еквіваленті), дещо меншими – у гривні (на 8,3%). Найвідчутніше зросли строкові вклади населення у валюті. Цьому сприяв дозвіл НБУ купувати валюту онлайн для розміщення на депозитах [2].

Проаналізувавши основні показники балансу, потрібно ще розглянути додаткові показники такі як прибуток/збиток після оподаткування та кількість діючих банківських підрозділів.

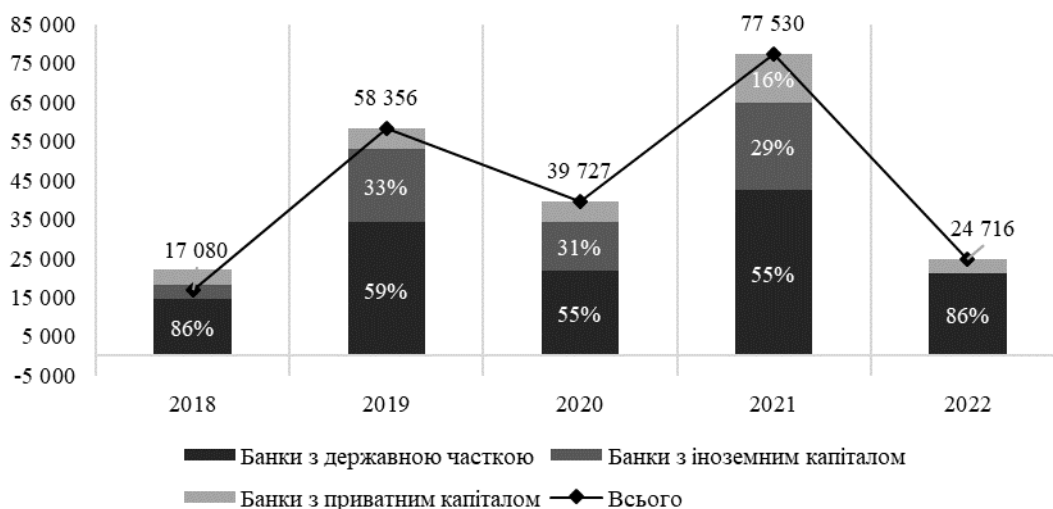

Рис. 6. Прибуток/збиток після оподаткування банківського сектору за 2018-2022 рр., млн грн.

Джерело: складено автором на основі [6].

На рис. 6 зображений прибуток/збиток після оподаткування ринку банківських послуг. У 2018-2021 рр. можна побачити, що банківська діяльність покращилась. У 2018 р. загальний прибуток банківської системи становив 17 млрд грн, у тому числі державного сектору – 14 млрд грн (питома вага якого дорівнює 86 %). У 2019 р. прибуток банків збільшився на 242 %, причому зростання по державних банках становило 134 %. Банківський прибуток збільшився за рахунок зростання прибутку банків іноземних банківських груп, а саме на 425 %. У 2020 р. відбулось зменшення банківського прибутку загалом на 32%, у тому числі по державним банкам на 36%, що було спричинено пандемією Covid-19. У 2021 р. спостерігалось значне пожвавлення у банківському секторі: загальний прибуток зріс з 40 млрд грн до 78 млрд грн (на 95 %), прибуток банків з державною часткою – з 22 млрд грн до 43 млрд грн (на 95 %). У 2022 р. зафіксоване загальне зменшення банківського прибутку на 68 %, порівняно з попереднім роком. Банки іноземних банківських груп закінчили 2022 р. зі збитком розміром у 51 млн грн.

Можна помітити, що банки з державною часткою були рушійною силою в умовах воєнного стану. Питома вага прибутку, що припала на державні банки, досягла 86 % у 2022 р., що притаманно також для 2018 р.

Повертаючись до 2022 р., варто зазначити, що банківська система була прибутковою не постійно. Незважаючи на воєнні дії, за підсумками I та II кварталів 2022 р. банківський сектор був операційно прибутковим. Вперше з 2017 р. внаслідок повномасштабного вторгнення банки формували резерви під очікувані втрати. Таким чином банківський сектор зазнав найбільшого збитку у березні, який складав 10,1 млрд грн по банківській системі загалом [4, 3]. У III кварталі 2022 р. банківська система отримала прибуток після збиткового першого півріччя. Однак суттєві відрахування в резерви під збитки, спричинені війною, надалі продовжувались. Причиною прибутковості стало збереження високої операційної ефективності. Процентні доходи банків надалі зростали, комісійні доходи поступово відновлювались, позитивні результати від переоцінок валюти та цінних паперів суттєво збільшили сукупний фінансовий результат [5]. За підсумками IV кварталу 2022 р. банківська система залишилась прибутковою. Відрахування в резерви під збитки надалі здійснювались, проте процентні доходи та комісійні зростали. Банківський сектор мав не лише квартальний прибуток, а й річний. Так 2022 р. закінчився загальним банківським прибутком розміром у 24,7 млрд грн, з яких 21,3 млрд грн припали саме на державний сектор [2].

Крім того, варто звернути увагу на кількість діючих банківських відділень (Рис. 7). Найбільш розгалужена мережа у таких державних банків як Ощадбанк та Приватбанк, питома вага яких у банківській сфері становила 22% та 23% відповідно у 2022 р. (31% та 24% відповідно у 2018 р.).

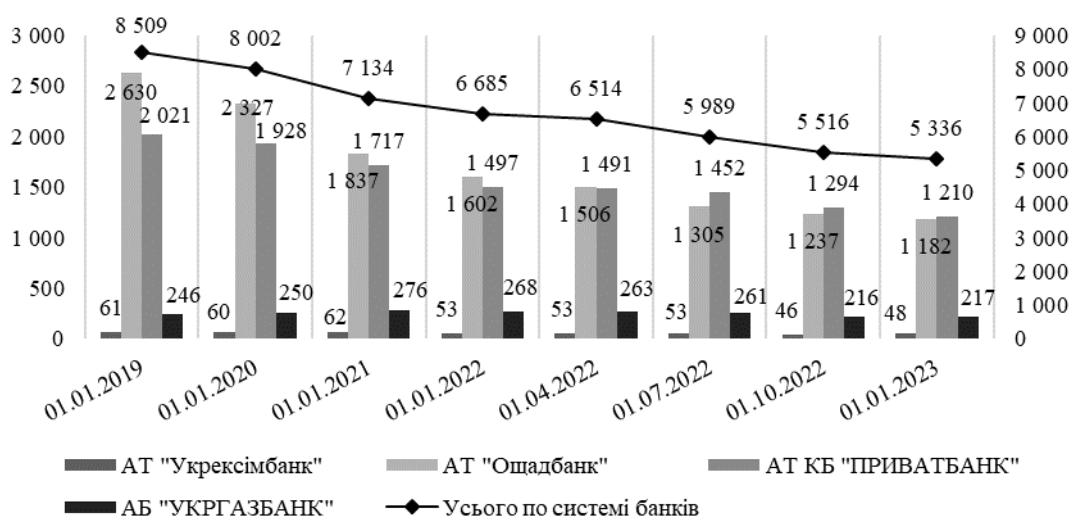

Рис. 7. Динаміка кількості діючих структурних підрозділів банків в Україні за 2018-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі [6].

У період 2018-2022 рр. кількість діючих банківських відділень постійно скорочувалась. Найбільші темпи змін державного сектору були зафіксовані у 2022 р.. Зокрема структурні підрозділи Ощадбанку зменшились на 26%, Приватбанку та Укргазбанку на 19%, Укресімбанк на 9%, коли загальне скорочення по банківській системі становило 20%. Негативна тенденція була спричинена розгортанням воєнних дій на території України, що унеможливлювало роботу банківських підрозділів. Однак банки чимшвидше намагались повернути роботу структурних підрозділів задля повноцінного надання банківських послуг. До прикладу, на початку травня Укргазбанк першим серед банків відновив роботу відділення у м.Бучі. Хоча першим містом, в якому державний банк відновив обслуговування клієнтів в перші дні після завершення боїв, був Чернігів. Відмінна риса діяльності Укргазбанку полягала у тому, що у середині квітня державний банк прийняв рішення щодо роботи відділень щосуботи. Так станом на 1 жовтня 2022 працювало 81% від довоєнного стану кількості відділень банку [8].

У свою чергу ПриватБанк теж активно відновлював свою діяльність після повномасштабного вторгнення на територію України. Станом на 14 квітня 2022р. державний банк забезпечував роботу 74% відділень. Діяльність мережі відділень ПриватБанку нарощувалась швидкими темпами, тому станом на 5

липня 2022 р., по всій Україні працювало 83% від довоєнної кількості відділень державного банку [7].

Також варто зазначити, що зменшення кількості структурних підрозділів державних банків у 2022 р. відбулось саме у тих областях, які потрапили під вплив повномасштабного збройного конфлікту найбільше (Табл. 1.)

Таблиця 1. Зменшення структурних підрозділів державних банків в окремих областях України в умовах воєнного стану, у 2022р., шт.

	Дніпро-петровська обл.	Донецька обл.	Запорізька обл.	Луганська обл.	Миколаївська обл.	Одеська обл.	Харківська обл.	Херсонська обл.
Станом на кінець 2022 р								
АТ "Укрексімбанк"	5	0	2	0	2	3	2	1
АТ "Ощадбанк"	82	21	29	1	32	80	60	5
АТ КБ "ПриватБанк"	132	48	54	19	33	79	84	21
АБ "УКРГАЗБАНК"	11	0	6	0	3	17	7	1
Кількісна зміна 2022 р до 2021 р								
АТ "Укрексімбанк"	-	-2	-	-	-	-	-2	-1
АТ "Ощадбанк"	-14	-101	-27	-54	-12	-28	-14	-34
АТ КБ "ПриватБанк"	-35	-24	-12	-5	-9	-17	-15	-15
АБ "УКРГАЗБАНК"	-3	-6	-5	-3	-3	-3	-6	-6

Джерело: складено автором на основі [6].

Закриття структурних підрозділів Ощадбанку більшою мірою відбулось у Донецькій області, зокрема на 101 підрозділ, Луганській – на 54, Херсонській – на 34, Одеській – на 28, та Запорізькій – на 27. Щодо Приватбанку, то найбільше кількісне скорочення даного показника спостерігається у Дніпропетровській області – на 35 одиниць, Донецькій – на 24, Одеській – на 17, та Харківській, Херсонській – на 15 [7].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Функціонування банківської системи в умовах сучасних викликів надзвичайне складне та важливе питання. Державний банківський сектор зміг майже безперервно працювати в період воєнного стану, крім того плавно удосконалюючи свою діяльність у другій половині 2022 р. У цілому державні

банки впевнено протистояли форс-мажорним подія, що були зумовлені повномасштабною війною.

Варто зазначити, що діяльність банків вагомо залежить від середовища у якому вони працюють. З наведеної вище інформації, ми бачимо, що державні банки займають найбільшу питому вагу на ринку банківських послуг, яка у порівнянні з минулим періодом збільшилась. З одного боку зосередження великої частки держави у банківському секторі може слугувати підґрунтям стабільності та надійності ринку, особливо в умовах воєнного стану. З другого боку велика присутність держави на ринку банківських послуг слугує перешкодою для розвитку ринку. Тому заходи, що впроваджуються зі сторони регулятора, повинні і надалі забезпечувати реалізацію принципів банківської діяльності, а саме: прозорості та конкурентоспроможності.

Література

1. Nonperforming Loan (NPL) Definitions, Types, Causes, Consequences. URL: <https://www.investopedia.com/terms/n/nonperformingloan.asp>.
2. Банки в умовах тривалої війни зберегли довіру клієнтів, високу операційну ефективність та прибутковість – Огляд банківського сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-v-umovah-trivaloyi-viyni-zberegli-doviru-kliyentiv-visoku-operatsiynu-efektivnist-ta-pributkovist--oglyad-bankivskogo-sektoru>.
3. Банки у II кварталі підвищили ліквідність та операційну прибутковість в умовах воєнного стану – Огляд банківського сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-u-ii-kvartali-pidvischili-likvidnist-ta-operatsiynu-pributkovist-v-umovah-voyennogo-stanu--oglyad-bankivskogo-sektoru>.
4. Банківський сектор у I кварталі зберіг високу ліквідність та операційну прибутковість, попри воєнні дії – Огляд банківського сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bankivskiy-sektor-u-i-kvartali-zberig-visoku-likvidnist-ta-operatsiynu-pributkovist-popri-voyenni-diyi--oglyad-bankivskogo-sektoru>.

5. Більшість банків зберігають операційну ефективність в умовах війни, попри значні кредитні втрати – Огляд банківського сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bilshist-bankiv-zberigayut-operatsiynu-efektivnist-v-umovah-viyni-popri-znachni-kreditni-vtrati--oglyad-bankivskogo-sektoru>.
6. Наглядова статистика Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (Accessed 19 April 2023).
7. Новини та прес-релізи ПриватБанка. URL: <https://privatbank.ua/news/archive?page=30>.
8. Новини Укргазбанку. URL: https://www.ukrgasbank.com/press_center/news/ (Accessed 19 April 2023).
9. Про роботу банківської системи та валютного ринку з 24 лютого 2022 року в умовах воєнного стану по всій території України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-robotu-bankivskoyi-sistemi-ta-valyutnogo-rinku-z-24-lyutogo-2022-roku-za-umovi-voyennogo-stanu-po-vsiy-teritoriyi-ukrayini>
10. Рівень непрацюючих кредитів (NPL). URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl>.

References

1. Investopedia (2022), “Nonperforming Loan (NPL) Definitions, Types, Causes, Consequences”, available at: <https://www.investopedia.com/terms/n/nonperformingloan.asp> (Accessed 19 April 2023).
2. The official site of National bank of Ukraine (2022). “Banks maintained customer confidence, high operational efficiency and profitability in the conditions of a long war - Review of the banking sector”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-v-umovah-trivaloyi-viyni-zberegli-doviru-kliyentiv-visoku-operatsiynu-efektivnist-ta-pributkovist--oglyad-bankivskogo-sektoru> (Accessed 19 April 2023).
3. The official site of National bank of Ukraine (2022). “Banks in the II quarter increased liquidity and operating profitability in the conditions of martial law - Overview of the banking sector”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-u-ii-kvartali-pidvischili-likvidnist-ta->

operatsiynu-pributkovist-v-umovah-voyennogo-stanu--oglyad-bankivskogo-sektoru (Accessed 19 April 2023).

4. The official site of National bank of Ukraine (2022). “The banking sector in the 1st quarter maintained high liquidity and operating profitability, despite military actions - Review of the banking sector”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bankivskiy-sektor-u-i-kvartali-zberig-visoku-likvidnist-ta-operatsiynu-pributkovist-popri-voyenni-diyi--oglyad-bankivskogo-sektoru> (Accessed 19 April 2023).

5. The official site of National bank of Ukraine (2022). “Most banks maintain operational efficiency in wartime conditions, despite significant credit losses - Review of the banking sector”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bilshist-bankiv-zberigayut-operatsiynu-efektivnist-v-umovah-viyni-popri-znachni-kreditni-vtrati--oglyad-bankivskogo-sektoru> (Accessed 19 April 2023).

6. The official site of National bank of Ukraine (2022). “Supervisory statistics of the National Bank of Ukraine”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (Accessed 19 April 2023).

7. The official site of PrivatBank (2022). “News and press releases of PrivatBank”, available at: <https://privatbank.ua/news/archive?page=30> (Accessed 19 April 2023).

8. The official site of Ukrgasbank (2022). “News of Ukrgasbank”, available at: https://www.ukrgasbank.com/press_center/news/ (Accessed 19 April 2023)..

9. The official site of National bank of Ukraine (2022). “On the operation of the banking system and currency market from February 24, 2022 in the conditions of martial law throughout the territory of Ukraine”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-robotu-bankivskoyi-sistemi-ta-valyutnogo-rinku-z-24-lyutogo-2022-roku-za-umovi-voyennogo-stanu-po-vsiy-teritoriyi-ukrayini> (Accessed 19 April 2023).

10. The official site of National bank of Ukraine (2022). “Level of non-performing loans (NPL)”, available at: <https://bank.gov.ua/ua/stability/npl> (Accessed 19 April 2023).

Стаття надійшла до редакції 20.04.2023 р.